

A sepia-toned portrait of Josep Castells i Guardiola, an elderly man with glasses, wearing a suit and tie. The portrait is the background of the entire page.

JOSEP CASTELLS I GUARDIOLA
SEMBLANÇA BIOGRÀFICA

INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS
SECCIÓ DE CIÈNCIES I TECNOLOGIA
BARCELONA, 2020

Josep Castells i Guardiola

Semblança biogràfica

INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS
SEMBLANCES BIOGRÀFIQUES, LXXXII

Josep Castells i Guardiola
Semblança biogràfica

Conferència pronunciada davant el Ple per
ÀNGEL MESSEGUER I PEYPOCH
el dia 13 de febrer de 2020

BARCELONA
2020

Biblioteca de Catalunya. Dades CIP

Messeguer i Peypoch, Àngel, 1946- autor

Josep Castells i Guardiola : semblança biogràfica. — Primera edició. — (Semblances biogràfiques ; 82)

A la coberta: Institut d'Estudis Catalans, Secció de Ciències i Tecnologia

ISBN 9788499655291

I. Institut d'Estudis Catalans. Secció de Ciències i Tecnologia II. Títol

III. Col·lecció: Semblances biogràfiques ; 82

1. Castells i Guardiola, Josep, 1925-2018 2. Químics — Catalunya — Biografia

929Castells i Guardiola, Josep

© Àngel Messeguer i Peypoch

© 2020, Institut d'Estudis Catalans, per a aquesta edició

Carrer del Carme, 47. 08001 Barcelona

Primera edició: maig de 2020

Elaboració: Gabinet de la Presidència de l'IEC

Text revisat lingüísticament per la Unitat de Correcció del Servei Editorial de l'IEC

Compost per la Unitat de Producció del Servei Editorial de l'IEC

Imprès a Service Point FMI, SA

ISBN: 978-84-9965-529-1

Dipòsit Legal: B 9608-2020

Són rigorosament prohibides, sense l'autorització escrita dels titulars del *copyright*, la reproducció total o parcial d'aquesta obra per qualsevol procediment i suport, incloent-hi la reprografia i el tractament informàtic, la distribució d'exemplars mitjançant lloguer o préstec comercial, la inclusió total o parcial en bases de dades i la consulta a través de xarxa telemàtica o d'Internet. Les infraccions d'aquests drets estan sotmeses a les sancions establertes per les lleis.

Josep Castells i Guardiola nasqué a Barcelona el 27 de maig del 1925, fill del metge Feliu Castells i Farrarons i de Josefina Guardiola i Rosa. La família vivia en un pis del carrer del Comerç, al barri de la Ribera de Barcelona. Josep Castells cursà el batxillerat a l'Institut Jaume Balmes de Barcelona, durant els difícils anys de la Guerra Civil i la immediata postguerra (1935-1942). Després, va fer la carrera de química a la Universitat de Barcelona i obtingué la llicenciatura en ciències (Secció Químiques), el 1947. L'any 1948 li atorgaren el Premi Extraordinari de Llicenciatura.

Castells decidí fer el doctorat al laboratori de química orgànica de la mateixa Universitat de Barcelona, situat a la planta baixa del Pati de Ciències de l'edifici de la plaça de la Universitat, sota la direcció del professor Josep Pascual Vila, el creador de l'anomenada Escola de Química Orgànica de Barcelona. La tesi, però, l'hagué de defensar a Madrid, el 1951, com era reglamentari en aquells anys. El treball de tesi doctoral versava sobre l'aïllament en forma cristal·lina i la posterior caracterització dels estereoisòmers *cis* i *trans* de l'àcid 2-hidroxiciclopentancarboxílic (figura 1). Els resultats obtinguts es publicaren en la revista *Anales de la Real Sociedad Española de Física y Química*, el 1950, i en la revista *Journal of the American Chemical Society*, el 1952. Cal remarcar el mèrit d'aquesta publicació, ateses les exigències de qualitat i originalitat que té la prestigiosa revista nord-americana. Tot aquest temps, Castells estigué com a becari de l'Institut Alonso Barba del Consell Superior d'Investigacions Científiques (CSIC).

Impulsat per l'interès per la investigació científica i el desig d'ampliar coneixements (convé recordar la misèria de recursos i facilitats per a la feina experimental en aquella universitat dels anys cinquanta), Castells va fer una estada

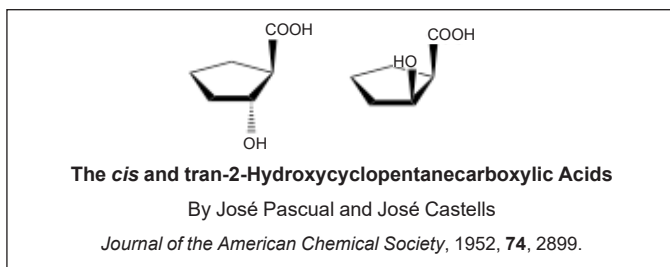

FIGURA 1. Esquema resum de la publicació de la tesi doctoral de Josep Castells.

postdoctoral, del 1952 al 1956, al Manchester Institute of Science and Technology (esdevingut, més tard, Universitat de Manchester), als laboratoris del professor Sir Ewart R. H. Jones, on, sota la direcció del doctor G. D. Meakins, treballà en la química dels esteroides. D'aquesta estada correspon, també, la descripció de la hidròlisi fàcil de 3,5-dinitrobenzoats amb alumina alcalinitzada amb hidròxid de potassi, publicada, el 1956, en el *Journal of the Chemical Society*, la revista oficial de la societat de química britànica. A aquest treball en següen set més de relacionats amb la química d'esteroides de configuració no natural, com ara el lumisterol o el pirocalciferol. En aquesta institució, Castells obtingué un segon grau de doctor.

Josep Castells tornà a Barcelona l'any 1956 i ingressà com a col·laborador científic a l'Institut Alonso Barba, centre adscrit al Patronato Juan de la Cierva del CSIC, però que tenia els laboratoris a la càtedra de química orgànica de la Universitat de Barcelona. En aquesta posició, i aprofitant el clima favorable de recerca i docència d'aquesta càtedra a l'entorn del professor Pascual Vila, Castells va desenvolupar una tasca important i apassionada per introduir les noves metodologies de treball experimental que havia après a Anglaterra per purificar composts orgànics, com ara les separacions de mesclures mitjançant la cromatografia en columna o la implementació i l'ús de diverses tècniques espectroscòpiques (ultraviolat i infraroig), i especialment de la ressonància magnètica nuclear (RMN), per identificar llur estructura i avaluar-ne la puresa. En aquest context, a ell es deu la posada a punt (a còpia de nits al costat de l'aparell perquè els tramvies que passaven per la Gran Via no l'importunessin amb interferències entre cables i catenàries) del primer aparell de ressonància nuclear magnètica del país (figura 2). La passió per aquesta tècnica l'estimulà a adquirir una formació sòlida en química quàntica, especialitat que mirà de difondre a través de cursos de doctorat i de seminaris i conferències al llarg de tota la seva carrera docent. Cal remarcar que la docència i la investigació en químicofísica teòrica eren dues de les grans llacunes de la nostra universitat fins ben entrats els anys setanta. Una altra conseqüència de la for-

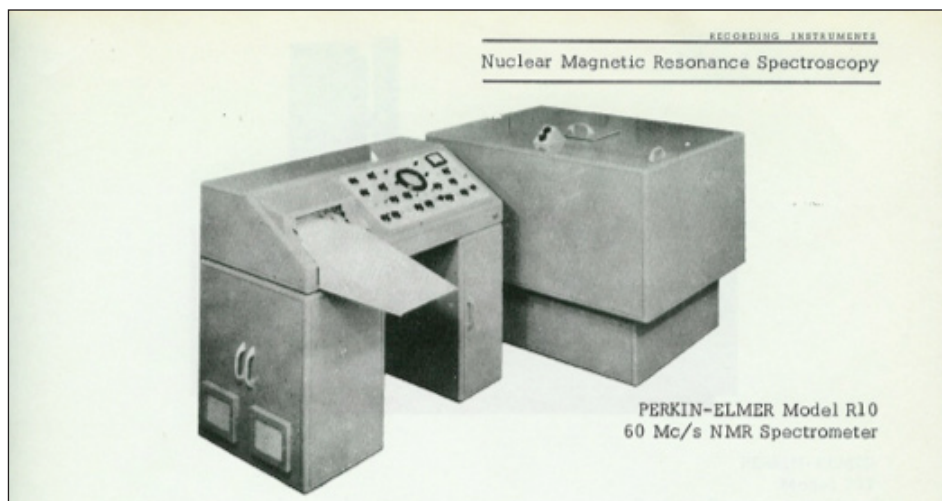

FIGURA 2. El primer aparell de ressonància magnètica nuclear que hi va haver al país i que el professor Castells va posar a punt als laboratoris de la plaça de la Universitat.

mació adquirida per Castells fou la introducció dels nous conceptes sobre l'enllaç químic (especialment el covalent) i del mecanisme de les reaccions en química orgànica.

La dècada dels anys seixanta fou sens dubte d'esplendor, en aquell grup encapçalat pel professor Pascual Vila. Primer, en els laboratoris de la Universitat de Barcelona i, posteriorment, en els inaugurats, el 1967, al Centre d'Investigació i Desenvolupament del campus de Pedralbes, el grup de Castells coexistí amb els de Manuel Ballester i de Fèlix Serratosa (també del CSIC i formats igualment a l'estranger en estades postdoctorals). Aquests grups comptaren amb un finançament relativament ben dotat per a l'època. A través de l'ajut de la Fundación Juan March, Castells treballà en la síntesi d'àcids fenilpropargilidenmalònics i malononitrils, i en l'estudi químic i farmacològic dels seus productes de ciclació (butenolides). El Departament d'Agricultura dels Estats Units li finançà estudis sobre la síntesi d'alcohols terpènics monocíclics i el CSIC donà suport a la seva investigació sobre estructura i reactivitat de pirazoles, pirazolines i semicarbazones. Tot plegat constituí una comunió de talent, d'imaginació i d'esperit de treball que conduí a resultats d'impacte en la química orgànica no tan sols a l'Estat, sinó en l'àmbit mundial, i també a la formació de noves generacions d'investigadors que han excel·lit posteriorment en camps ben diversos de la química.

En el cas de Josep Castells, cal posar en relleu dos trets particularment rellevants de la seva personalitat i de les inquietuds que tenia en aquella època. L'un, en relació amb la recerca, fou la idea d'utilitzar polímers com a eines d'ancoratge

d'intermedis de reacció en la preparació de molècules orgàniques, tecnologia anomenada, més tard, *síntesi orgànica en fase sòlida*. És a dir, en comptes de portar a terme una reacció en dissolució, lligar covalentment un intermedi a un polímer inert i fer que el conjunt reaccionés amb un altre reactiu o intermedi. La reacció tenia lloc en fase heterogènia, de manera que una simple filtració permetria separar el producte de la reacció encara lligat al polímer. L'escissió d'aquest conduiria al producte desitjat. Aquesta idea l'havia posat en pràctica pocs anys abans, als Estats Units, el professor Robert Bruce Merrifield en el camp de la química dels pèptids, motiu pel qual se li atorgà el Premi Nobel de Química, el 1984. Castells encoratjà els seus estudiants de doctorat a posar aquesta idea en pràctica per a reaccions clàssiques (i no tan clàssiques a l'època) de la química orgànica. Aquesta línia d'investigació continuà quan ell es traslladà a la Universitat Autònoma de Barcelona, però cal destacar dues publicacions que encara avui es referencien en treballs de revisió sobre la síntesi orgànica en fase sòlida: Camps *et al.* (1971a) i Camps *et al.* (1971b). En total, més d'una desena de publicacions en revistes d'impacte internacional donen testimoni de la seva feina investigadora en aquests anys. De fet, és Castells qui amplia l'ús de la fase sòlida a un ventall de reaccions clàssiques i fonamentals de la química orgànica en dissolució, les quals impliquen la formació d'enllaços carboni-carboni, un dels objectius prioritaris de la síntesi orgànica. Tot i haver publicat part d'aquests resultats en revistes internacionals reconegudes, el fet de fer-ho també en l'espanyola *Anales de la Real Sociedad Española de Física y Química* constituïa un tribut que convenia pagar, perquè bona part de membres de tribunals d'oposició de l'època era l'única revista que fullejaven habitualment. Aquest costum, no tan sols del grup de Castells, sinó d'altres investigadors rellevants, causà que la seva feina i els resultats obtinguts tinguessin una difusió internacional més baixa de la merescuda. A tall anecdòtic, al centre del CSIC de Pedralbes es conserva un manuscrit seu, pensat i redactat a finals dels anys seixanta i enviat a la Royal Society of Chemistry, en el qual descrivia la possibilitat d'aplicar la química en fase sòlida a una gran varietat de reaccions de la química orgànica. La seva intenció era que constés la data de la idea per a posteriors articles de la seva recerca. Un document de gran vàlua històrica per la seva capacitat de predicció, que s'ha vist confirmada àmpliament anys després, a partir del tombant del segle, amb la irrupció de la química combinatòria.

L'altre tret de la seva personalitat, i que l'acompanyà també al llarg de tota la seva carrera professional, és el docent. Poc després de la tornada d'Anglaterra ja dedicà part del seu temps a impartir l'ensenyament que li era permès dins de la càtedra de Pascual Vila, bé en seminaris, classes pràctiques o compartint la direcció de tesis doctorals. De fet, la jubilació del professor Pascual Vila l'encoratjà a presentar-se a les oposicions per guanyar la càtedra de Barcelona. Els resultats no li foren favorables i llavors es traslladà a les dependències del CSIC, a l'edifici de

Pedralbes, inaugurat aleshores. Amb tot, la seva activitat docent continuà com a professor de cursos de doctorat, bàsicament sobre tècniques espectroscòpiques i, en especial, sobre la ressonància magnètica nuclear, així com organitzant cursos de formació per a estudiants i investigadors del mateix centre del CSIC. A tall d'exemple, fou ell qui portà el professor Serafín Fraga, químic teòric de gran prestigi resident al Canadà, a fer un curs de química quàntica conjuntament amb el doctor Ramon Carbó, llavors professor d'aquesta especialitat a l'Institut Químic de Sarrià. En un ambient prou erm de coneixements quàntics i computacionals actualitzats entre la química catalana del moment, la gosadia de Castells per promoure visions modernes del curs d'aquesta ciència reflectia el seu interès per fer que la docència anés encaminada a proporcionar als joves investigadors les eines que a molts dels seus col·legues dels països capdavaners ja els eren familiars.

És també en aquesta època que dona suport decidit a un col·lectiu d'investigadors per crear, el 1966, i consolidar, després, el Grupo de Química Orgánica de la Real Sociedad Española de Física y Química. Aquest va ser un pas important d'aquest col·lectiu per fer entrar aire una mica fresc a una Real Sociedad que navegava tranquil·lament per les aigües del franquisme tardà i per dotar d'aixopluc diferenciat a tots els investigadors joves que es dedicaven a la química orgànica.

Tanmateix, la vocació universitària de Castells seguí ben viva, i aprofità l'oportunitat de la creació de la Universitat Autònoma de Barcelona per incorporar-s'hi com a professor agregat, l'any 1969. Les primeres classes les impartí encara en aules de l'Hospital de Sant Pau, a Barcelona. Cal subratllar que les vocacions docent i investigadora de Josep Castells convergien a través de la seva capacitat de formar, dirigir i coordinar equips. Aquesta capacitat ha estat reconeguda àmpliament per la munió de deixebles i col·laboradors que tingué en totes les institucions on exercí el seu mestratge o tingué influència. Així doncs, el seu trasllat al campus de Bellaterra, a començaments dels anys setanta, li permeté formar i consolidar un equip dins de l'especialitat de la química orgànica, primer com a professor agregat numerari, des del 1972 (quan ja era també professor d'investigació del CSIC), i tres anys més tard com a catedràtic de química orgànica numerari adscrit a la mateixa Universitat Autònoma de Barcelona. Així doncs, sabé aplegar al seu entorn científics rellevants de la química orgànica catalana que estaven, com ell fins aquells anys, als laboratoris del Centre d'Investigació i Desenvolupament del CSIC a Barcelona i que tenien, al mateix temps i com ell, una vocació docent decidida. Josep Font i Cierco, Marcial Moreno i Fèlix Serratosa en foren exemples rellevants. De fet, els plans d'estudi que impulsà a la Universitat Autònoma de Barcelona han estat reconeguts i lloats per tota una col·lectivitat de docents arreu de l'Estat espanyol, tot i no haver convençut editorials ni catedràtics clàssics que no tenia sentit, per exemple, començar a explicar la química orgànica pels hidrocarburs, composts en general de baixa reactivitat, i que seria

preferible començar pels carbonílics (aldehids i cetones), que són la font de moltes transformacions en la creació d'enllaços carboni-carboni (figura 3). De la seva tasca investigadora en aquells anys a la Universitat Autònoma de Barcelona, en destaquen articles sobre la síntesi orgànica en fase sòlida, però també sobre la reactivitat de composts heterocíclics que contenen grups carbonil.

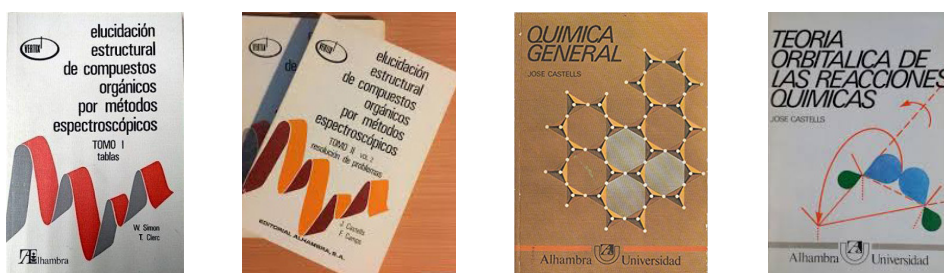

FIGURA 3. Alguns dels llibres publicats o traduïts pel professor Castells.

L'any 1975 es fa realitat una de les seves grans aspiracions i guanya la plaça de catedràtic de química orgànica de la Facultat de Química de la Universitat de Barcelona, que conservà fins a la jubilació, l'any 1990. Al llarg d'aquests anys, Castells desenvolupà una intensa tasca de direcció del departament, d'organització dels seus grups d'investigació i d'activitat docent remarcable, sense oblidar la recerca, atès que inicia la col·laboració amb diferents professors del departament per continuar les seves línies d'investigació i, com es podia preveure en un home de les seves inquietuds, començar-ne d'altres.

Com a organitzador d'iniciatives o quan tingué càrrecs de responsabilitat, Castells es mostrà com una persona d'idees clares, constant i d'una tenacitat envejable. No vivia únicament de projectes i d'acords, sinó que calia executar-los, un punt que sempre posava damunt la taula al principi dels consells de departament, per constatar si s'havien portat a terme els adoptats en la reunió anterior. Imposava autoritat i, quan calia, la feia servir, sempre però amb un complement d'honestedat, de rigor discursiu i d'admissió de criteris divergents argumentats.

És fruit del seu prestigi l'organització, entre altres esdeveniments, de conferències i cursos d'estiu impartits per primeres figures de la química mundial, incloent-hi diferents premis Nobel. La figura 4 mostra els premis Nobel de Química que impartiren el seu mestratge a la Universitat de Barcelona, gràcies a la iniciativa de Castells, un fet únic en les facultats de química catalanes i de tot l'Estat durant els anys vuitanta i noranta del segle passat.

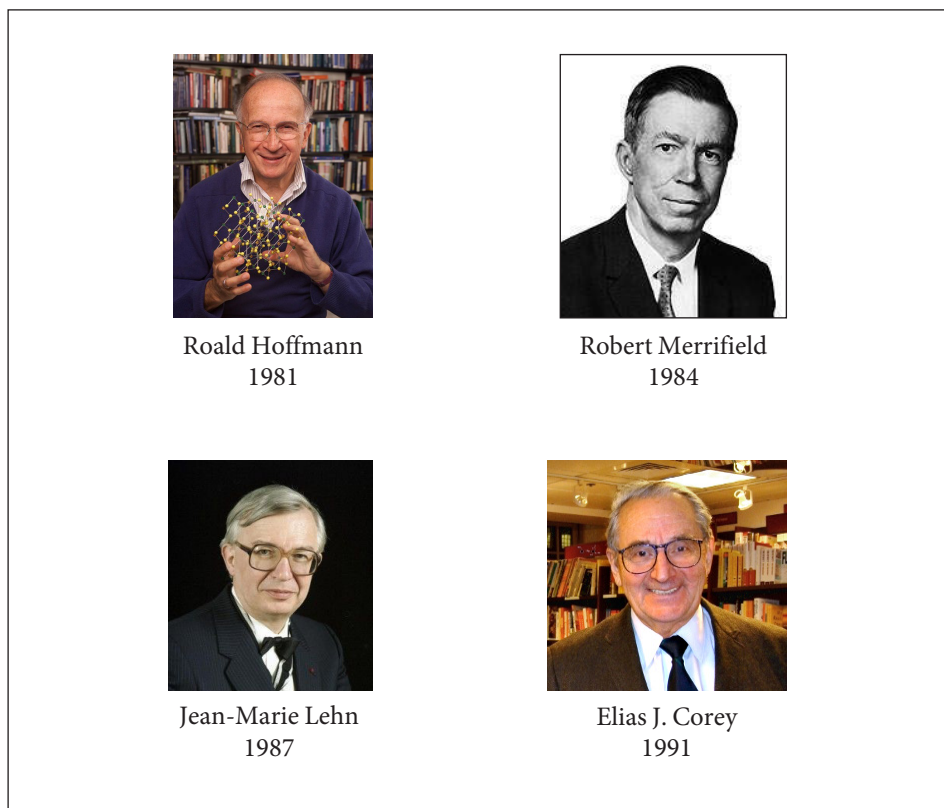

FIGURA 4. Químics guardonats amb el Premi Nobel convidats pel professor Castells a donar conferències i cursos a la Universitat de Barcelona.

De manera complementària, Castells es preocupà pel funcionament i l'organització de la Biblioteca de Física i Química, allotjada a la mateixa Facultat de Física i Química de la Universitat de Barcelona. En fou el director des del 1979 fins al 1990. La seva tenacitat, intel·ligència i capacitat d'unir voluntats conduïren al fet que aquesta biblioteca, de les més importants, si no la més destacada, de la química a tot l'Estat, visqués en aquest període l'adequació definitiva dels diferents espais, l'ampliació dels fons bibliogràfics fins allà on arribaven els magres pressupostos universitaris i la introducció de les tècniques bibliogràfiques més modernes de l'època, en particular del microfilm. No hi ha dubte que la transformació del vell Seminari de Química de la primera planta de l'edifici de la plaça de la Universitat en la biblioteca que avui coneixem es deu, en bona part, a la visió i a la tasca directiva de Josep Castells.

Si parlem de productivitat editorial, la carrera docent de Castells es traduí en la publicació dels llibres originals següents (figura 3):

CASTELLS, José (1981). *Química general*. Madrid: Alhambra.

CASTELLS, José (1983). *Teoría orbitalica de las reacciones químicas*. Madrid: Alhambra.

CASTELLS, José (1986). *Química general y bioorgánica*. Madrid: Pearson Educación.

Pel que fa a traduccions, destaquen:

SIMON, W.; CLERC, T. (1970). *Elucidación estructural de compuestos orgánicos por métodos espectroscópicos*. Traducció de José Castells i Francisco Camps. Madrid: Alhambra.

LEWIS, Gilbert N. (2004). *L'àtom i la molècula*. Traducció i introducció de Josep Castells. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans. Societat Catalana de Química. (Clàssics de la Química; 1)

Quant a les monografies, es poden esmentar les memòries que apareixen citades en les referències bibliogràfiques d'aquesta publicació.

Pel que fa a la carrera científica, Castells fou autor de més d'un centenar d'articles científics, publicats, la majoria, en revistes de difusió internacional, entre els quals excel·leixen, com hem esmentat abans, els relacionats amb la síntesi orgànica en fase sòlida de molècules orgàniques i les seves aportacions al coneixement dels mecanismes de les reaccions orgàniques. Fou també director de vint-i-dues tesis doctorals.

Finalment, per la qualitat de la seva recerca i de la seva activitat universitària, rebé les distincions següents:

- Premi Ciutat de Barcelona d'Investigació, el 1963;
- Medalla de la Real Sociedad Española de Física y Química, el 1972;
- Acadèmic numerari de la Reial Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona, el 1984;
- Acadèmic corresponent de la Real Academia de Ciencias Exactas, Físicas y Naturales, el 1984;
- Medalla Narcís Monturiol de la Generalitat de Catalunya, el 1989;
- Premi Solvay a la Investigació en Ciències Químiques, el 1993;
- Medalla d'Or al Mèrit Científic atorgada per l'Ajuntament de Barcelona, el 1996.

D'altra banda, Josep Castells esdevé membre de la Secció de Ciències i Tecnologia de l'Institut d'Estudis Catalans l'any 1978. Aquest reconeixement es fonamentà en el seu prestigi com a investigador i com a docent, però també en el seu arrelament al país, especialment a les seves institucions acadèmiques. Així doncs, en èpoques en què adoptar certes actituds de manera decidida no era tan freqüent, es preocupà d'estimular l'ús de la nostra llengua per parlar amb propietat de ciència i, en particular, de química. Una tasca no gens fàcil, atesa la influència del castellà en tots els àmbits de l'àrea, i molt important de cara als joves alumnes universitaris que, a partir d'aquells anys, aprenien a parlar de ciència en català sense posar cares estranyes escoltant noms com *carboni*, *pirazole*, *1,2-etandiol* o *ciclopentanperhidrofenantrè*. Cal recordar que la química estudia les propietats dels composts i que cadascun d'aquests ha de tenir un nom que l'identifiqui inequívocament. Uns anys, aquells de les dècades dels setanta i els vuitanta, a partir dels quals ningú no gosà discutir la validesa de la nostra llengua per parlar i discutir de química, i en què personalitats com Josep Castells feren una tasca docent fonamental.

Després de la seva jubilació i fins pocs mesos abans del seu traspàs, Josep Castells continuà sent un científic profundament inquiet i curiós, apassionat pels avenços de la ciència i les seves aplicacions, a més d'interessat sempre en la divulgació del coneixement científic. Així doncs, treballà i aprofundí la seva formació en temes com l'ús de l'hidrogen com a vector energètic, l'aparició de nous materials orgànics com el full·lerè i el grafè, o la nucleosíntesi estel·lar. Se sentí atret, igualment, per la cosmogonia evolutiva, especialment de la química del carboni com a element central i singular de la taula periòdica que, fent un enfocament de baix a dalt (*bottom-up*), entronca necessàriament amb la biologia molecular i, per tant, amb la vida i el seu origen.

Amb el seu traspàs, la química catalana ha perdut un dels seus referents principals. La quantitat de deixebles que ha deixat en donaren bon testimoni en ocasió de l'homenatge que se li organitzà en fer els noranta anys. Un científic rigorós, honest, capdavanter de múltiples iniciatives, creador i estabilitzador de grups de recerca, entre moltes altres virtuts. Un docent excepcional per la seva visió global de la química, la seva inquietud constant per donar a conèixer els avenços o fer que altres vinguessin a fer-ho, i per la capacitat de comunicar estímuls a tothom per fer millor la seva feina. I per, subratllo, manllevant les dues paraules pronunciatades per la seva vídua el matí calorós del seu funeral, ser un «home bo».

L'autor d'aquesta semblança vol fer constar el seu agraïment al professor Josep Font i Cierco, catedràtic de química orgànica de la Universitat Autònoma de Barcelona i membre de la Reial Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona, deixeble i col·laborador del professor Castells, per haver-li facilitat una valuosa col·lecció de dades sobre la vida i la carrera professional de Josep Castells.

REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

- CAMPS, F.; CASTELLS, J.; FERRANDO, M.; FONT, J. (1971a). «Organic syntheses with functionalized polymers. I. Preparation of polymeric substrates and alkylation of esters». *Tetrahedron Letters*, p. 1713-1714.
- CAMPS, F.; CASTELLS, J.; FONT, J.; VELA, F. (1971b). «Organic syntheses with functionalized polymers. II. Wittig reaction with polystyryl-p-diphenylphosphoranes». *Tetrahedron Letters*, p. 1715-1716.
- CASTELLS, J. (1984). *Aspectes microcòsmics i macroscòpics de la reacció química*. Memòria llegida per l'acadèmic electe Josep Castells i Guardiola. Barcelona: Reial Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona. (Memorias de la Real Academia de Ciencias y Artes de Barcelona. Tercera época; 828)
- (1991). *En busca de un lenguaje químico correcto*. Memòria llegida per l'acadèmic numerari Josep Castells i Guardiola en la sessió del dia 15 de febrer de 1990. Barcelona: Reial Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona. (Memorias de la Real Academia de Ciencias y Artes de Barcelona. Tercera época; 891)
- (1997). *El futbolà i els fullerenes*. Memòria llegida per l'acadèmic numerari Josep Castells i Guardiola en la sessió del dia 12 de desembre de 1996. Barcelona: Reial Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona. (Memorias de la Real Academia de Ciencias y Artes de Barcelona. Tercera época; 940)
- (2012). *El grafè*. Memòria llegida per l'acadèmic numerari Josep Castells i Guardiola en la sessió inaugural del curs 2012-2013. Barcelona: Reial Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona. (Memorias de la Real Academia de Ciencias y Artes de Barcelona. Tercera época; 1033)

**LLISTA DE MEMBRES DE L'INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS AMB UNA
BIOGRAFIA PUBLICADA A LA COLLECCIÓ «SEMBLANCES BIOGRÀFIQUES»**

ALCOVER I SUREDA, Antoni M.	(1862-1932)
ALÒS-MONER I DE DOU, Ramon d'	(1885-1939)
ALSINA I BOFILL, Josep	(1904-1993)
ANGLADA I D'ABADAL, M. Àngels	(1930-1999)
ARAMON I SERRA, Ramon	(1907-2000)
BADIA I MARGARIT, Antoni M.	(1920-2014)
BASTARDAS I PARERA, Joan	(1919-2009)
BATALLER I CALATAYUD, Josep Ramon	(1890-1962)
BOFILL I PICHOT, Josep M.	(1860-1938)
BOLÒS I CAPDEVILA, Oriol de	(1924-2007)
BROCÀ I DE MONTAGUT, Guillem M. de	(1850-1918)
CARBONELL I DE BALLESTER, Jordi	(1924-2016)
CARIA, Rafael	(1941-2008)
CARNER I PUIG-ORIOI, Josep	(1884-1970)
CARRERAS I ARTAU, Joaquim	(1894-1968)
CASACUBERTA I ROGER, Josep M. de	(1897-1985)
CASAS I SICART, Creu	(1913-2007)
CASASSAS I SIMÓ, Enric	(1920-2000)
CASASSAS I SIMÓ, Lluís	(1922-1992)
CASASSAS I SIMÓ, Oriol	(1923-2012)
CASTELLS I GUARDIOLA, Josep	(1925-2018)
CERVERA I ASTOR, Leandre	(1891-1964)
CLASCAR I SANOU, Frederic	(1873-1919)
COLOMER I POUS, Eusebi	(1923-1997)
COROMINES I MONTANYA, Pere	(1870-1939)
DOMINGO I SANJUÁN, Pere	(1896-1979)
DURAN I SANPERE, Agustí	(1887-1975)
EGOZCUE I CUIXART, Josep	(1940-2006)
ESTEVE I SUBIRANA, Antoni	(1902-1979)
FABRA I POCH, Pompeu	(1868-1948)
FARGAS I ROCA, Miquel A.	(1858-1916)
FOLCH I TORRES, Joaquim	(1886-1963)
FONT I QUER, Pius	(1888-1964)
FONTBOTÉ I MUSSOLAS, Josep Maria	(1921-1989)
FONTSERÈ I RIBA, Eduard	(1870-1970)
FUSTER I ORTELLS, Joan	(1922-1992)
GALÍ I COLL, Alexandre	(1886-1969)
GUIMERÀ I JORGE, Àngel	(1845-1924)
JARDÍ I BORRÀS, Ramon	(1881-1972)
LLUCH I MARTÍN, Enric	(1928-2012)

MARAGALL I GORINA, Joan	(1860-1911)
MARGALEF I LÓPEZ, Ramon	(1919-2004)
MARTORELL I TRABAL, Francesc	(1887-1935)
MIRALLES I SOLÀ, Carles	(1944-2015)
MIRET I SANS, Joaquim	(1858-1919)
MOLL I CASASNOVAS, Francesc de Borja	(1903-1991)
MOLL I MARQUÈS, Aina	(1930-2019)
NICOLAU D'OLWER, Lluís	(1888-1961)
OLIVER I TOLRÀ, Miquel dels Sants	(1864-1920)
PARÉS I FARRÀS, Ramon	(1927-2018)
PI I SUNYER, August	(1879-1965)
PIJOAN I SOTERAS, Josep	(1881-1963)
PRAT DE LA RIBA I SARRÀ, Enric	(1870-1917)
PRATS I DOMINGO, Modest	(1936-2014)
PREVOSTI I PELEGRÍN, Antoni	(1919-2011)
PUIG I CADAFALCH, Josep	(1867-1956)
RIBAS I PIERA, Manuel	(1925-2013)
ROCA-PONS, Josep	(1914-2000)
RUBIÓ I BALAGUER, Jordi	(1887-1982)
RUBIÓ I LLUCH, Antoni	(1856-1937)
RUYRA I OMS, Joaquim	(1858-1939)
SAGARRA I DE SISCAR, Ferran de	(1853-1939)
SARDÀ I DEXEUS, Joan	(1910-1995)
SARSANEDAS I VIVES, Jordi	(1924-2006)
SEGALÀ I ESTALELLA, Lluís	(1873-1938)
SERRA I HÚNTER, Jaume	(1878-1943)
SERRA I PUIG, Eva	(1942-2018)
SERRA I RÀFOLS, Josep de C.	(1900-1971)
SOLÉ I SABARÍS, Lluís	(1908-1985)
TEIXIDOR I BATLLE, Josep	(1920-1989)
TERRADAS I ILLA, Esteve	(1883-1950)
TRIADÚ I FONT, Joan	(1921-2010)
TRIAS I FARGAS, Ramon	(1922-1989)
TRUETA I RASPALL, Josep	(1897-1977)
TURRÓ I DARDER, Ramon	(1854-1926)
VALLS I TABERNER, Ferran	(1888-1942)
VALLVERDÚ CANES, Francesc	(1935-2014)
VERDAGUER I JUANOLA, Pere	(1929-2017)
VERNET I GINÉS, Joan	(1923-2011)
VILA I DINARÈS, Pau	(1881-1980)
VILLANGÓMEZ I LLOBET, Marià	(1913-2002)

SEMBLANCES BIOGRÀFIQUES

Títols publicats

- [1] Manuel RIBAS I PIERA, *Josep Puig i Cadafalch, cofundador i membre il·lustre de l'IEC* (1996)
- [2] Josep M. CAMARASA, *Ramon Turró, un modernista al laboratori* (1997)
- [3] Josep CARRERAS, *August Pi i Sunyer. Semblança biogràfica* (1998)
- [4] Manuel SUBIRÀ, *Pere Domingo. Semblança biogràfica* (1998)
- [5] Albert BALCELLS, *Enric Prat de la Riba i l'Institut d'Estudis Catalans* (1998)
- [6] Oriol CASASSAS, *Miquel A. Fargas i Roca i els nous horitzons* (1999)
- [7] Xavier BARRAL, *Josep Pijoan. Del salvament del patrimoni artístic català a la història general de l'art* (1999)
- [8] M. Àngels Anglada i d'Abadal. *Sessió en memòria* (1999)
- [9] Eulàlia DURAN, *Agustí Duran i Sanpere. Semblança biogràfica* (2000)
- [10] Francesc FONTBONA, *Joaquim Folch i Torres. Semblança biogràfica* (2000)
- [11] Jordi SALES, *Jaume Serra i Húnter. Semblança biogràfica* (2000)
- [12] Carles MIRALLES i Anscari M. MUNDÓ, *Lluís Nicolau d'Olwer. Semblança biogràfica* (2000)
- [13] Josep M. FONT, *Guillem M. de Brocà. Semblança biogràfica* (2000)
- [14] Oriol de BOLÒS, *Pius Font i Quer. Semblança biogràfica* (2000)
- [15] Antoni ROCA, *Esteve Terradas i Illa. Semblança biogràfica* (2000)
- [16] Joan VENY, *Antoni M. Alcover i Sureda. Semblança biogràfica* (2000)
- [17] Pere LLUÍS FONT, *Joaquim Carreras i Artau. Semblança biogràfica* (2000)
- [18] *Enric Casassas i Simó. Sessió en memòria* (2000)
- [19] David SERRAT, *Lluís Solé i Sabarís. Semblança biogràfica* (2000)
- [20] *Ramon Aramon i Serra. Sessió en memòria* (2001)
- [21] Antoni SERRA I RAMONEDA, *Joan Sardà i Dexeus. Semblança biogràfica* (2001)
- [22] Aina MOLL, *Francesc de Borja Moll. Semblança biogràfica* (2001)
- [23] *Josep Roca-Pons. Sessió en memòria* (2001)
- [24] Josep Enric LLEBOT, *Eduard Fontserè i Riba. Semblança biogràfica* (2002)
- [25] Carles MIRALLES, *Lluís Segalà i Estalella. Semblança biogràfica* (2002)
- [26] Albert BALCELLS, *Ramon d'Alòs-Moner i de Dou. Semblança biogràfica* (2003)
- [27] Jaume CABRÉ, *L'ocellot sinistre. Semblança biogràfica d'Àngel Guimerà* (2003)
- [28] Pere LLUÍS FONT, *Eusebi Colomer i Pous. Semblança biogràfica* (2003)
- [29] Ricard GUERRERO, *Josep Alsina i Bofill, amor a la professió, amor a la llengua, amor al país. Semblança biogràfica de Josep Alsina i Bofill* (2003)
- [30] M. Teresa FERRER, *Joaquim Miret i Sans. Semblança biogràfica* (2003)
- [31] Josep M. MAS I SOLENCH, *Ferran Valls i Taberner. Semblança biogràfica* (2004)
- [32] Oriol CASASSAS, *Josep Trueta i Raspall, el símbol. Semblança biogràfica de Josep Trueta i Raspall* (2004)
- [33] Salvador REGUANT, *Josep Ramon Bataller i Calatayud. Semblança biogràfica* (2004)
- [34] *Marià Villangómez. Sessió en memòria* (2004)
- [35] Carles A. GASÒLIBA, *Ramon Trias Fargas. Semblança biogràfica* (2004)

- [36] *Homenatge a Joaquim Ruyra en el centenari de 'Marines i boscatges' (1903-2003)* (2005)
- [37] Manuel CASTELLET, *Josep Teixidor i Batlle. Semblança biogràfica* (2005)
- [38] Carles MIRALLES, «*Un xic exòtic i desorientat*». *Semblança de Joan Maragall l'últim any de la seva vida* (2005)
- [39] *Ramon Margalef. Sessió en memòria* (2005)
- [40] Eva SERRA, *Ferran de Sagarra i de Siscar. Semblança biogràfica* (2005)
- [41] Josep MASSOT, *Jordi Rubió i Balaguer. Semblança biogràfica* (2005)
- [42] Joan VILÀ-VALENTÍ, *Pau Vila i Dinarès. Semblança biogràfica* (2006)
- [43] Joan SOLÀ, *Pompeu Fabra i Poch. Semblança biogràfica* (2006)
- [44] Albert BALCELLS, *Francesc Martorell i Trabal. Semblança biogràfica* (2006)
- [45] Jacint CORBELLA, *Antoni Esteve i Subirana. Semblança biogràfica* (2006)
- [46] Oriol CASASSAS, *Leandre Cervera i Astor. Semblança biogràfica* (2007)
- [47] Josep VALLVERDÚ, *Josep Carner i Puig-Oriol. Semblança biogràfica* (2008)
- 48 Albert BALCELLS, *Antoni Rubió i Lluch, historiador i primer president de l'Institut d'Estudis Catalans* (2008)
- 49 *Oriol de Bolòs i Capdevila. Sessió en memòria* (2009)
- 50 Joaquim MOLAS, *Miquel dels Sants Oliver i Tolrà. Semblança biogràfica* (2009)
- 51 Josep M. CAMARASA, *Josep M. Bofill i Pichot. Semblança biogràfica* (2009)
- 52 *Jordi Sarsanedas. Sessió en memòria* (2010)
- 53 *Rafael Caria. Sessió en memòria* (2010)
- 54 *Joan Bastardas. Sessió en memòria* (2011)
- 55 *Josep M. de Casacuberta i Roger. Sessió en memòria* (2012)
- 56 Josep MASSOT, *Frederic Clascar i Sanou. Semblança biogràfica* (2012)
- 57 Albert BALCELLS, *Pere Coromines. Semblança biogràfica* (2013)
- 58 *Antoni Prevosti i Pelegrín. Sessió en memòria* (2013)
- 59 Eulàlia DURAN, *Joan Fuster. Semblança biogràfica* (2013)
- 60 Eva SERRA, *Josep de C. Serra i Ràfols. Semblança biogràfica* (2013)
- 61 *Oriol Casassas i Simó. Sessió en memòria* (2014)
- 62 *Enric Lluch i Martín. Semblança biogràfica* (2014)
- 63 *Ramon Jardí i Borràs. Semblança biogràfica* (2015)
- 64 *Modest Prats i Domingo. Sessió en memòria* (2016)
- 65 *Antoni M. Badia i Margarit. Sessió en memòria* (2016)
- 66 *Francesc Vallverdú Canes. Sessió en memòria* (2016)
- 67 *Carles Miralles i Solà. Sessió en memòria* (2017)
- 68 *Jordi Carbonell i de Ballester. Sessió en memòria* (2019)
- 69 *Dolors BRAMON, Joan Vernet i Ginés. Semblança biogràfica* (2019)
- 70 *Pere Verdaguer. Sessió en memòria* (2019)
- 71 *Pere SANTANACH, Josep Maria Fontboté i Mussolas. Semblança biogràfica* (2019)
- 72 *August BOVER, Josep Roca-Pons. Semblança biogràfica* (2019)
- 73 *Josep GONZÁLEZ-AGÀPITO, Alexandre Galí i Coll. Semblança biogràfica* (2019)
- 74 *Miquel VILARDELL, Josep Egozcue i Cuixart. Semblança biogràfica* (2019)
- 75 *Joan Antoni SOLANS, Manuel Ribas i Piera. Semblança biogràfica* (2020)
- 76 *Jordi CASASSAS, Lluís Casassas i Simó. Semblança biogràfica* (2020)
- 77 *Jaume TERRADAS, Creu Casas i Sicart. Semblança biogràfica* (2020)
- 78 *Ramon Parés i Farràs. Sessió en memòria* (2020)

- 79** *Joan Triadú i Font. Sessió en memòria (2020)*
- 80** *Isidor MARÍ, Aina Moll i Marquès. Semblança biogràfica (2020)*
- 81** *Eva Serra i Puig. Sessió en memòria (2020)*
- 82** *Àngel MESSEGUER, Josep Castells i Guardiola. Semblança biogràfica (2020)*

